

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum parium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katholikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félfévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a Jókai-társaságban.

A delegáció.

A nagy tanács, melynek a kívánságait ma fizetjük meg, vége felé jár. A kisebbség elmondja, hogy mit talál helyesnek, mit a nemzet szíve szerint valónak, a többség meghallgatja és szavaz úgy, a mint Pittreich ur kommandiroz. Ennyiből áll a delegáció.

Zichy János gróf beszéde, a melyet kedden a delegáció magyar ülésén elmondott, nagy feltűnést keltett. Zichy János gróf a 67-es dualizmus álláspontjára helyezkedik. Követeli a paritást, az egyenlőséget, hogy a mi Ausztriának meg van, legyen meg nekünk is. „Követeli ezt az egyenlőséget *mindenélőtt* a hadsereg külső megjelenésében: a *jelvények, a zászló kérdéseinek, községi helyzetünknek* megfelelő megoldásában. Epen ezért nagyon sajnálja, hogy a kormány e tekintetben nem jutott megállapodásra; nagyon sajnálja ezt különösen azért, mert meggyőződése szerint a viszálynak esirája abban abban rejlik és hogy ha ez a kérdés *minél előbb* a nemzet közérzetének megfelelőleg megoldva nem lesz, akkor ebből a szikrából ismét lángra fog lobbanni a lángtenger, a mely esetleg az egész társadalomra ki fog hatni. Követeli a magyar nyelven a katonai igazságszolgáltatásnál való *érvényesülését*.”

A vezérlet és vezénylet magyar nyelvét csak célszerűségi szempontból nem követeli, de annál inkább a tiszteknek magyar nyelven való oktatását és a magyar ezredekhez való áthelyezését, mert ezzel a magyar nemzeti szempont, a magyar állam szuverenitása jut kifejezésre. Többszörösen hangsúlyozta, hogy a hadsereg létszámfelemelését határozottan ellenzi, mert a nemzet teherviselési képessége ellen van.

Rakovszky István tegnapi beszédében ismét keserű pilulákat adott be a kormánynak az igazságból:

... sajnálattal konstatálja a hadi kiadások emelkedését, a mi azt bizonyítja, hogy a hadügyi kormányzat nem számol a nép teherviselési képességével, de nem számol a politikai helyzettel sem, mert a külügyminiszter előadása szerint a béke belátható időkre biztosítva van. Nem szükséges tehát a hadsereget olyan rohamosan fejleszteni létszámfelemelésekkel, a mint azt tenni a hadügyi kormány szándékozott; a belügyi viszonyok pedig egyáltalában nem indokolták a létszámfelemelést. A külföldi hatalmakra nem lehet hivatkozni, mert más államok expanzív politikája érthetővé teszi ezt a folytonos emelkedést. Különben is nem a harcosok száma lesz döntő a jövő háboruban, hanem az a fölény, a melyet a tüzérség terén tudunk felmutatni. De hiába állott elő az ellenzék bárminő kifogásokkal, mindig csak süket fülekre talált,

a minek azután a jelenlegi helyzet lett a következménye. A már több, mint egy év óta dúló harc arra kényszerítette végre a szabadelvű pártot, hogy megállapítsa a maga katonai programját. Ez a program azonban olyan, a melyben nincsen semmi és a melybe mindent bele lehet magyarázni. Így mindjárt az első pont a jelvény kérdésének rendezését szükségesnek mondja, de arra nézve határidőt egyáltalában nem szab. Eppen így elismeri a katonai büntető perrendtartás reformjának sürgősségét is a nélkül, hogy arra valamilyen határidőt tűzne ki; pedig minduntalan tapasztaljuk, hogy a közös kormány, ha áldozatokat kér a nemzetől, hivatkozik a külföldi államok példájára, a mikor azonban a hadügyi kormányzatnak az állampolgárok biztonsága érdekében kell valamit tennie, akkor mindig van egy spanyol fala, — akár a magyar, akár az osztrák kormány, — a melynek a háta mögé bujik.

Szóval a néppárti képviselők nem teszik öble a kezüket, nem jajgatnak itthon és nem szidják kétszáz mérföldről az átkos Ausztriát, hanem megmondják a nemzet igazát ott, a hol kell.

A bodajki mandátum.

Ugy látszik, állandó rovatot kell tartanunk megynék ezen megözevgyült kerületéről. Hiszen a mozgalom, mely a mandátumért folyik, mindennap érdekesebb és izgatottabb lesz. Szécheny gróf, a ki ugyan másodikból kapta a mandátumot — mert első ízben ifj. Wekerle Sándort, a nagyobbik Wekerle fiát öhajtották jelöltnek — semmiért sem akar engedni. Ha egyszer belevittek a harcba, végig akarja küzdeni, már csak azért is. Csodálkozom ugyan, hogy a bizalom olyan gyéren folydogált iránta, pedig olyan sokat ígertek azok az illetékes faktorok, de hát ki tehet most már arról. A függetlenségi párt meggyőződése most első sorban a fontos. A bájos kis szírent, a Székesfehérvár és Vidékét kiküldötték már, hogy olvadó pillantásaival, szavainak mézes-mázos édességével szedje le valahogyan a függetlenségi pártot a lábairól. De a függetlenségi pártnak csak egy része, és pedig igen kicsi része valja be, hogy az elv eladó.

A többiek szilárdan állanak és elhatározták, hogy sokkal becsületesebb dolog ellenzékinek maradni, ha már egyszer ellenzéki elveket vallanak, mint a 67 óta változatlanul gonosz kormány-pártot támogatni.

Egy függetlenségi kortes, aki Szeles Ödönnel az egész körutat végigjárta, a következő sorokat küldte be hozzánk megszívlelésül a függetlenségi választó polgároknak:

Néhány szó a bodajki kerület függetlenségi és 48-as érzelmi választóítohoz.

A „Fejérmegyei Napló” szerkesztőségének szíves engedelméből megteszem a magam észrevételeit ahhoz a értelmes politikai botrányhoz a melynek az első fejezete a képviselőválasztás cégere alatt február hó 18-ikán játszódott le. A hivatalos és félhivatalos pressió gyönyörűen működött. Az etetés és itatás minden formája megjelent a küzdelem, az alkotmányos küzdelem minden színterén. Orozva tamadó ebek módján

megtámadtak, le is győztek bennünket a magyar szabadelvűség nagyobb dicsőségére. Jelöltünk elbukott és most következik a második felvonás, gr. Széchenyi Viktor és Perczel Béla mérkőzése. A színpalak mögött azonban már hallom a győzelem harsonáját. A szabadelvű párt holt bizonyosra veszi, hogy a bodajki kerület mandátuma ismét a kezei közé kerül. Egyik lejournálja ki is kotyogta már, hogy a függetlenségi szavazókat liferálják majd be a liberálisizm megmentésére.

Eltéktelve attól, hogy a politikai erkölcs legelemibb szabályai ellen vét az, a ki *ellenzéki jelölttel szemben kormánypárti jelöltet támogat*: a szabadelvűek új manővere ezuttal csütörtököt mond. Mert még most is fáj a szabadelvű párt viselkedése. Oh még jól emlékezünk a mi embe-reink leitatására és megvásárlására. Azután pedig nagyon is jól tudjuk azt, hogy minden előző alkalommal elpaktálták, elakudták a 48-as pártot a kormány javára. Megfogadtuk a választás után, hogy elveink fönttartásául leszavazunk Perczel Bélára. Meg is tartjuk.

Az ellenünk becstelenn fegyverekkel harcoló pártot igazi ellenzéki becsületes függetlenségi a maga szavazatával nem támogatathatja. Egy csöppet sem vagyunk hajlandók Tisza István babérait gyarapítani.

A komédia tehát nagyon siralmas befejezéshez közeleg. A végső jelenet bele fulad abba a kacajba, a melyt mi hallatunk. Győzzön az ellenzék, bárminő csapáson halad is és bukjék az elvefádók, elvtagadók martalóc csapata. **Egy 48-as.**

A választás — mint már megirtuk — március 8-án lesz. Egyáltalán nem tudjuk helyeselni. Minek a községetek kitenni a korteskedés annyira izgalmanak? Vagy talán szükséges, hogy a hivatalos apparátus annál hathatósabban működhessek? A községek szavazásánál is változtatást eszközöltek: Bakony-Sárkány, Pusztavám, Söréd a második küldöttségéül fognak szavazni. Az elősónél pedig Mór szavaz utoljára. Előtte lesz Veleig is. Tehát a legerősebb néppárti község az éj sötéteire marad. Nagyon, de nagyon nehéz az ilyen eljárásban célzatosságot nem látni.

UJDONSÁGOK.

— **Diszbankett.** Blaha Lujzának, a nemzet csalóányának tiszteletére tegnap este a Magyar király szálloda emeleti termében diszbankett volt, melyen a város előkelőségéből ötvenketten vettek részt, köztük 15 hölgy is. Az ünnepelt művésznő **Havranek József** polgármester karján ment a terembe s onnan rögtön egy mellékerembe, hol a hölgyek fogadták lelkes ovációval. A dal királynéját itt **Havranek Józsefné** urasszony üdvözölte s egy remek virágcsokrot nyújtott át, melynek selyemszalagján a következő felírás olvasható: **Székesfehérvár hölgyei a nemzet csalóányának.** Ezen kívül apró selyemszalagokon a következő nevek vannak:

Aujedzky Adolfiné, dr. Burchardi-Kélaváry Rezsőné, Deutsch Ignácné, Diebally György.é, dr. Eisenbarth Károlyné, dr. Faute Adolfiné, báró Fiath Pálné, Fittler Béláné, özv. Flis Miklósné, Gánóczy Flórisné, Gebhard Bódogné, özv. Gebhard Ignácné, Gerő Jakabné, Grünböck Anna, Grünfeld Pálné, Havranek Józsefné, Havranek Lajosné, Hettyey Ferencné, Huszár Ágostonné, Hübner Károlyné, Karl Istvánné, Kad Józsefné, Keresztes Zsigmondné, Komiss Boldizsárné, dr. Lauschmann Gyuláné, ifj. Löwinger Mórné, dr. Löwy Károlyné, Matskássy Rózsa, Makay Béláné, dr. Mészöly Józsefné, özv.

Mai lapunk 4 oldal.

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni,** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, *Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottemiller-utca 33,* mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtisztá magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlítendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dús vászárteka.

Bor!

Tisztán kezelt Ó bor kihordásra 25 kraj-
cárért kapható: Lakatos-utca 8.

SZÍNHÁZ.

A második Blaha-est.

Kedd, február 23.
A szókimondó asszonyság. Ismét zsúfolásig megtelt a színház, hogy tanuja legyen a közönség *Blaha* Lujza csodálatos, teremtő művészi zsenijének, melyet mindenki ismer, a köztudatba ment már át s mégis esetről-esetre mindenki látni óhajtja. Az érzés és kifejezés, mely az ő dalaiban megnyilvánul, lebilincselve tartja hallgatóit. S nemcsak amerre magyar szó hallszik, ismerik az ő nevét, de a külföld is elragadtatásának adott kifejezést, a hol csak hallották és látták. A mi oly bámulatos, ép oly ritka dolog: sem hargyában, sem játékanak tökéletességében a hanyatlásnak árnya sincs, aranyosan vig és kedélyes.

Kedden este a „Szókimondó asszonyság” *Kathrinjút* láttuk tőle, mely szerep — mint anyyi

sok más — szintén az ő kiváló művészetének közismert tökéletes példája. A nagy művésznek e szerepével bizonyossága annak, hogy nem halt ki a színmű, csak legyen, a ki játszani tudja.

A szereplők közül különösen *Déri Béla, Gulyás, Szalóki és Erdős* fejtek ki dicséretes buzgalmat, míg *Szigethy* a táncmester szerepét az ő sokszor ismert ügyességével játszotta meg.

Harmadik nap.

Blaháné utolsó fellépére is zsúfolásig megtöltötte a közönség a színház minden zegét-zugát, hogy feledhetlenül szívébe vesse a nagy művésznek csodálatos alkotásának emlékét. S a ki látta, nem is fogja feledni az aranyos, csapongó kedvű művésznőt, ki minden mozdulatában színporkázó ötleteiben, találmányosságában s mindenekfölött játékanak természetességében szinte utolérhetetlenek mutatta magát. A Kurucfurfang remekül megírt főalakját, *Bedő István* Bözsi feleségét senki jobban, karakterisztikusabban nem játszhatta volna meg. A részletes, hővebb magyarázatba nem akarunk belebocsátkozni, hiszen Blaháné játékát látni kell. Kivüle Nagy Mari kacagtatta meg a közönséget és Bay aratott tapsot szép énekeivel.

Friszo G., a renitens átváltozó művész, ki nek már mult hóban kellett volna a városi színházban vendégzerepelnie, és a kit annak idején *Miesey F. György* szímgazdát a kikötött vinkulum erejéig be is perelt, sőt Szegeden végre is hajtattott, most már egész bizonyosan megérkezik, hogy bemutassa közönségünknek is az ő páratlan művészetét. A művész szombaton f. hó 27-én, vasárnap f. hó 28-án és hétfőn f. hó 29-én vendégzerepel a városi színházban, mely alkalom-

mal a helyárák 30%-al lesznek felemelve. Felhívjuk közönségünk figyelmét e szenzáció-számba menő vendégzereplésre, mert a művész, ki már a vidéki városokat részben beutazta, részben pedig be fogja még utazni, mindenütt óriási sikereket ér el.

MEGHÍVÁS.

A hercegfalvai kölcsönsegélyző-egylet
(szövetkezet)

folyó 1904. február hó 29-én

az egylet helyiségében tartandó

rendes évi közgyűlésre

az egylet tagjait tisztelettel meghívja

Az igazgatóság.

TÁRGYAK:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Felügyelő-bizottság jelentése az 1903. évi zárszámadások és vagyon-mérleg megvizsgálásáról s ezzel kapcsolatban a felmentvénynek az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére való megadása.
3. A leszámoló-bizottság jelentése az 1898-ik évtársulat vagyonának felosztásáról.
4. Két igazgató tanácstag választása.
5. Felülvizsgáló bizottság újbóli választása.
6. Netáni indítványok.

A hercegfalvai kölcsönsegélyző-egylet mint szövetkezet zárszámadása az 1903. évről.
Mérleg-számla.

V a g y o n		Egyenként		Összesen		T e h e r		Egyenként		Összesen	
Pénz lap		K.	f.	K.	f.	Pénz lap		K.	f.	K.	f.
		60	Pénztári készlet						8476 15	6	Az 1898-ik évtársulat beiratási díjai
56	Takarékpenztárban elhelyezett betét				12464 35	8	Az 1899-ik				117
57	Kötelező kölcsönök				125588 —	35	Az 1900-ik				134 00
50	Egyleti ház értéke				3478 50	31	Az 1901-ik				125 40
19	Felzerelések	40				46	Az 1902-ik				171 40
	leírás		5		35	58	Az 1903-ik				152 80
34	Hátralékos kamatok				1224 93	30	Az 1898-ik évtársulat vagyona				22515 33
54	Hátralékos késedelmi kamatok				3193 34	32	Az 1899-ik				25573 93
53	Az 1898-ik évtársulat hátralékos befizetései				222 80	41	Az 1900-ik				21663 23
						45	Az 1901-ik				12913 83
						47	Az 1902-ik				8086 73
							Az 1898-ik évtársulat heti befizetései	6001			
							Az 1900-ik	5558 40			
							Az 1900-ik	6292 80			
							Az 1900-ik	6153 40			
							Az 1901-ik	8076 50			
							Az 1902-ik	7551 80			40233 90
							Az 1903-ik				
							24 Veszteségi alap				303 89
							52 Bélyeg illeték				5 24
							51 Előre fizetett kamat				1382 44
							Úzlet eredmény 8304 kor. 21 f.				
							300 az 1898-ik évtárs. 548 betét után 2156.45				
							32 az 1899-ik évtárs. 557 betét után 1708.20				
							41 az 1900-ik évtárs. 645 betét után 1496.66				
							45 az 1901-ik évtárs. 612 betét után 986.96				
							47 az 1902-ik évtárs. 793 betét után 737.79				
							61 az 1903-ik évtárs. 740 betét után 231.14				
							300 az 1898. évtárs. 548 betét 295.42				
							32 az 1899. évtárs. 557 betét 236.11				
							41 az 1900. évtárs. 645 betét 206.26				
							45 az 1901. évtárs. 612 betét 134.—				
							47 az 1902. évtárs. 793 betét 101.59				
							60 az 1903. évtárs. 740 betét 33.63				
								1007 01			8304 21
											151809 07

Hercegfalván, 1903. évi december hó 31-én.

Sahweighard Jakob pénztáros.

Lászlóvszky Kálmán elnök.

Schreiner Nándor könyvelő.

A felügyelő-bizottság jelen mérlegszámát nemkülönbön a nyereség felosztást tárgyazó indítványokat a kereskedelmi törvény 195. § a szerint megvizsgálta, azokat a közgyűléshez tett évi jelentése szerint helyesnek találta.

Hercegfalván, 1904. február hó 13-án.

Simon Róbert f. b. tag.

Sir László f. b. elnök.

Fritz Jakob f. b. tag.

